

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Болтовської Людмили Леонідівни на тему: «Організаційно-економічні засади управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу», представлені на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – економіка

В результаті розгляду, опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації Болтовської Людмили Леонідівни, а також за підсумками проведеного фахового семінару, визначено наступне:

Актуальність теми дослідження. М'ясопродуктовий підкомплекс є важливою ланкою економіки та головною складовою продовольчої безпеки країни. Проте, через занепад тваринництва чисельність поголів'я худоби, за виключенням птиці, з кожним роком зменшується, що негативно відображається не лише на нормах споживання м'ясної продукції населенням, але й на економіці країни загалом.

Розвиток м'ясного ринку в Україні вимагає науково обґрунтованих дій, однією з яких є управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу.

Дослідженню проблем розвитку особливостей ринку м'ясної продукції та забезпечення продовольчої безпеки в тих або інших аспектах присвячені праці вітчизняних та закордонних вчених економістів, таких як: О. Алексеєнко, Ю. Алескерова, В. Аранчій, С. Азізов, А. Бабиш-Побережна, П. Березівський, В. Бондар, В. Грицик, О. Гнилянська, М. Гладій, Б. Данилишин, Л. Дейнеко, О. Дацко, Є. Данкевич, О. Кубай, Н. Корнева, А. Коваленко, Г. Кундєєва, С. Ковальчук, Р. Логоша, В. Месель-Веселяк, Є. Майовець, О. Мазуренко, Л. Мартинюк, П. Пуцентайло, І. Салькова, І. Свиноус, І. Седікова, В. Черданцев, Л. Штимер та інші.

Особливо важливим сьогодні є питання ефективного управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу, динамічний розвиток підприємств якого відіграє провідну роль у забезпеченні сталого розвитку країни та забезпечення продовольчої та економічної безпеки країни

в цілому. Дослідженню проблем розвитку та організаційно-економічного стимулювання підприємництва в економіці й агропромисловому комплексі присвятили свої праці такі вчені, як: Л. Вдовенко, І. Гончарук, П. Друкер, Т. Журавльова, Т. Ємчик, Г. Калетнік, А. Мазур, М. Малік, В. Месель-Веселяк, Л. Пронько, О. Саковська, А. Сміт, О. Шпикуляк, Й. Шумпетер, Т. Шульц та інші. Однак науково-теоретичні та методичні засади розвитку та управління динамічними процесами господарської діяльності в м'ясопродуктовому підкомплексі є результатом поглибленого дослідження і постійного удосконалення.

З огляду на це обрана тема дисертаційної роботи є досить актуальною, а її мета, коло завдань та структурний зміст відповідає перспективним напрямкам та має важливе теоретико-методичне та практичне значення.

Теоретико-методологічним базисом дослідження слугували спеціальні методи пізнання економічних явищ і процесів, фундаментальні положення теорії управління і загальнонаукові принципи економічної науки. Дослідження проводилось на основі використання загальнонаукових методів і прийомів: логічного і якісного аналізу та синтезу - при обґрунтуванні теоретичних підходів понятійного апарату м'ясопродуктового підкомплексу, системно-структурного аналізу - при аналізі сучасного стану діяльності підприємств м'ясопродуктового підкомплексу; порівняльного аналізу – при порівнянні зарубіжного і вітчизняного досвіду ведення діяльності у зазначеній галузі; метод причинно-наслідкового аналізу – для визначення проблем в розвитку підприємств м'ясопродуктового підкомплексу та галузі; логічного узагальнення – для формування висновків та пропозицій; факторний аналіз – для виявлення впливу певних факторів на розвиток підприємств м'ясопродуктового підкомплексу; математичне моделювання – для виявлення перспективних позицій у забезпеченні нарощення експортного потенціалу галузі тваринництва та охороні навколишнього середовища

Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри економіки Вінницького національного аграрного університету за ініціативною тематикою: «Управління розвитком економічних систем в умовах міжнародної конвергенції аграрного бізнесу», (номер державної реєстрації 0117U004204, 2017-2020 рр.), у межах якої авторкою запропоновано базис

понятійно-категоріального апарату у дослідженні динаміки розвитку м'ясопродуктового підкомплексу та визначено фактори, що впливають на динамічні процеси управління м'ясопродуктового підкомплексу.

Наукова новизна основних результатів дослідження. Полягає в розробці організаційно-економічних засад управління динамічними процесами у м'ясопродуктовому підкомплексі. Найбільш значні наукові результати дисертаційного дослідження, що автор виносить на захист, такі:

удосконалено:

- економічну сутність категорій «м'ясопродуктовий підкомплекс» та «управління динамічними процесами», що передбачає врахування економічних інтересів всіх галузей і країни в цілому;

- методичні підходи дослідження та аналізу динамічних процесів у м'ясопродуктовому підкомплексі з урахуванням пріоритетів розвитку взаємопов'язаних галузей та ефективної діяльності підприємств на основі політики стимулювання попиту на конкурентоспроможну продукцію на внутрішньому і зовнішньому ринках;

- концептуальні та методичні основи дослідження та аналізу динамічних процесів у діяльності м'ясопродуктового підкомплексу з урахуванням пріоритетів розвитку, а також науковий підхід до розвитку системи аналізу динамічних процесів у діяльності суб'єктів господарювання, який додатково дозволяє провести оцінку стану існуючої технології функціонування суб'єктів господарювання.

- модель розвитку національного м'ясопродуктового підкомплексу з використанням методу аналізу середовища функціонування підприємств з виробництва м'яса птиці, що сприятиме виявленню більш перспективних позицій в забезпеченні можливості нарощення експортного потенціалу даного виду продукції.

набули подальшого розвитку:

- визначення складників м'ясопродуктового підкомплексу в контексті розвитку підприємств галузі АПК, що забезпечують продовольчу безпеку та економічне зростання країни загалом;

- формування екологічної складової м'ясопродуктового підкомплексу України

- виокремлення факторів впливу на управління динамічними процесами галузей м'ясопродуктового підкомплексу, що сприяє

вдосконаленню напрямів розвитку м'ясопродуктового підкомплексу;

- оцінка стану і тенденцій розвитку м'ясопродуктового підкомплексу в Україні виходячи із концептуальних підходів щодо необхідності розвитку галузі тваринництва.

Практична цінність результатів дослідження та їх впровадження. **результатів** полягає у вирішенні важливого наукового завдання щодо розвитку м'ясопродуктового підкомплексу на основі комплексної системи заходів, зорієнтованих на збереження та відновлення потенціалу взаємопов'язаних галузей.

Наукові результати дисертаційного дослідження, зокрема методичний підхід аналізу динамічної стійкості діяльності підприємства та методичний підхід аналізу конкурентоспроможності підприємства в системі управління імпарітетною реструктуризацією сільськогосподарських підприємств для забезпечення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності, використовуються на ТОВ «БІЗНЕС АГРО ІМПЕРІЯ» (довідка №52 від 20.05.2021р).

Наукові розробки щодо визначення пріоритетних напрямків інвестування у галузі тваринництва для забезпечення сталого розвитку використовуються на МХП «Зернопродукт» (довідка №232 від 17.06.2021р.)

Положення дисертаційної роботи з питань розробки організаційно-економічних засад управління м'ясопродуктовим підкомплексом мають практичну цінність, що зумовило їх впровадження у навчально-методичний процес та наукову роботу кафедри економіки та підприємницької діяльності. Положення дисертаційної роботи використовується при викладанні окремих частин навчальної дисципліни «Організація зовнішньої торгівлі» у Вінницькому національному аграрному університеті (довідка № 01.1-60-1547 від 02.10.2020 р.)

Аналіз кількості наукових публікацій, повноти опублікування результатів дисертації та особистого внеску здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих із співавторами та зарахованих за темою дисертації, засвідчив, що результати дослідження, які викладені в дисертаційній роботі, отримані автором самостійно, та повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідалися і обговорювалися на науково-практичних конференціях.

Результати дисертаційної роботи Болтовської Л.Л. опубліковано у 7 наукових працях загальним обсягом 5,16 друк. арк., 3 них відповідають вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167, – 7 публікацій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у зарубіжних виданнях

1. Фуштей Л.Л. Сучасні тенденції розвитку галузей м'ясопродуктового підкомплексу України. *Polish journal of science*. 2020. № 27. Vol. 3. С. 59-69 (друк. арк. 0,73).

2. Фуштей Л.Л. Світовий ринок м'яса та місце України на ньому. *The Scientific heritage*. 2020. № 50. С. 30-38 (друк. арк. 0,72).

3. Boltovska L., Kovalchuk S. Development of industrial animal husbandry in the context of environmental protection. *Colloquium-journal*. 2021. №4 (91). Część 3. P. 19-26 (друк. арк. 0,87, особистий внесок – запропоновано основні шляхи поліпшення агроекологічних умов функціонування сільського господарства в Україні – друк. арк. 0,87).

4. Boltovska L.L. Innovation and investment activity as a strategic priority in the development of meat products subcomplex enterprises. *Colloquium-journal*. 2021. №16 (103). Część 4. P. 28-33 (друк. арк. 0,62).

Статті у фахових виданнях

5. Салькова І.Ю., Фуштей Л.Л. Теоретичні основи та можливості розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України. *Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове фахове видання. Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського*. 2018. Вип. 22. С. 226-230 (друк. арк. 0,56, особистий внесок – виділено основні складові підкомплексу, визначено можливості та проблеми розвитку підприємств м'ясопродуктового підкомплексу – друк. арк. 0,28).

6. Фуштей Л.Л. Сучасний стан розвитку м'ясопродуктового підкомплексу України. *Регіональна бізнес-економіка та управління*: 2019. № 1. С. 50-55 (друк. арк. 0,46).

7. Захарова Т.В., Фуштей Л.Л. Оцінка ефективності управління зобов'язаннями підприємств. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського, серія «Економіка і управління»*. 2020. Т. 31 (70). №3. Ч. 1. С. 155-162 (друк. арк. 1,20 особистий внесок –

застосовано метод аналізу середовища функціонування для виявлення максимально можливого скорочення поточних і довгострокових зобов'язань та максимально можливого збільшення обсягу оборотних активів – друк. арк. 0,60).

ВИСНОВОК

Дисертація Болтовської Людмили Леонідівни на тему: «Організаційно-економічні засади управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу» є унікальним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що стосується актуальної проблематики та містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань щодо розвитку м'ясопродуктового підкомплексу.

Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, є обґрунтованими, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, значний перелік узагальнених, систематизованих та опрацьованих автором фундаментальних робіт вітчизняних та зарубіжних учених і фахівців з питань діяльності підприємств м'ясопродуктового підкомплексу. Роботу виконано державною мовою. Визначені мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження відповідають темі дисертації. Мету наукового дослідження, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці методичних і практичних підходів до формування організаційно-економічних засад управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу, автором досягнуто. Роботу позитивно характеризує системність підходу до вирішення поставлених завдань, логічна побудова й аналіз причинно-наслідкових зв'язків. При підготовці дисертаційної роботи автором використана сучасна методологія наукових досліджень, що підтверджується застосуванням як загальнонаукових та спеціальних методів пізнання економічних явищ і процесів, фундаментальних положень теорії управління і загальнонаукові принципи економічної науки. Зроблені Болтовською Л.Л. висновки являють собою логічно-обґрунтований підсумок виконаної роботи, в повній мірі відображають основні положення проведеного дослідження та можливі результати їх впровадження у діяльність м'ясопродуктового підкомплексу, що здійснюють оцінку, використання та організаційно-економічне управління діяльністю підприємств м'ясопродуктового підкомплексу. Дисертація Болтовської Людмили Леонідівни на тему: «Організаційно-економічні засади управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю,

науковою та практичною цінністю здобутих результатів відповідає спеціальності 051 – економіка, вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями), та пп. 9, 10, 11, 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами та доповненнями) та за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам наказу МОН України від 12 січня 2017 року №40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації».

Дисертація Болтовської Людмили Леонідівни на тему: «Організаційно-економічні засади управління динамічними процесами м'ясопродуктового підкомплексу» може бути рекомендована до подання у спеціалізовану вчену раду на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – економіка.

Рецензенти:

Доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Вінницького національного
аграрного університету

Ю.В. Алескерова

Кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аграрного
менеджменту та маркетингу
Вінницького національного
аграрного університету

О.Г. Кубай

«19» серпня 2021р.

Особистий підпис
засвідчую

Начальник відділу
кадрів ВНАУ

Людмила Леонідівна Болтовська